

Sygnatura akt: V GC 57/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kalisz, dnia 11 lipca 2017r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu Wydział V Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSR Jan Matecki

Protokolant: Ewelina Bartoszevska

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2017r. w Kaliszu

na rozprawie sprawy

z powództwa (...) Sp. z o.o. z/s w P.

przeciwko J. F.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego J. F. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. z/s w P. kwotę 5 000,00 zł (pięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 20 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powództwo oddala
2. Zasądza od pozwanego J. F. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 47,80 zł tytułem zwrotu wypłaconych przez Skarb Państwa kosztów podróży świadka W. D.
3. Zasądza od powoda (...) Sp. z o.o. z/s w P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 151,12 zł tytułem zwrotu wypłaconych przez Skarb Państwa kosztów podróży świadka W. D.
4. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1 007,72 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania

SSR Jan Matecki

V GC 57/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 października 2014 roku powód (...) Sp. z o.o. w P. wniosła o zasądzenie od J. F. kwoty 20 758,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 20 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wniesionego pozwu powód stwierdził iż dochodzona pozwem należność przysługuje powodowi z tytułu kary umownej wynikającej z zawartej przez strony umowy, której pozwany nie wykonał, a wobec powyższego powód wypowiedział pozwanemu umowę w trybie natychmiastowym stosownie do § 11 ust. 2 umowy i obciążył pozwanego karą umowną na podstawie § 10 ust 4 umowy w wysokości 5 000 euro. Powód wniosł o wydanie wobec pozwanego nakazu zapłaty zasądzającego na rzecz powoda kwotę 20 758,50 zł stanowiącą równowartość kwoty 5 000 euro wraz z odsetkami i kosztami postępowania. Nakazem zapłaty wydanym 14 listopada 2014 roku Sąd zasądził w postępowaniu upominawczym dochodzoną pozwem należność wraz z odsetkami i kosztami postępowania. Od wydanego nakazu zapłaty sprzeciw wniosł pozwany. We wniesionym sprzeciwie pozwany wniosł o oddalenie powództwa lub z daleko posuniętej ostrożności wniosł o miarkowanie kary umownej z uwagi na jej rażące wygórowanie – k. 35 akt.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony są podmiotami gospodarczymi. W ramach prowadzonej działalności gospodarczej strony zawarły 2 kwietnia 2014 roku w K. umowę nr (...) o świadczenie usług transportowych – umowa k. 9 – 12 akt. Umowa została zawarta na czas określony od 20 maja 2014 roku do 19 maja 2015 roku. Przed zawarciem umowy pozwany kontaktował się z powodem celem uzyskania informacji dotyczących ewentualnej współpracy – zeznania świadka M. M. k. 84 – 86 akt. Pozwany oraz jego ojciec pomagający jemu w sprawie zawarcia umowy przed jej zawarciem sprawdzali w Internecie opinie o powodzie – zeznania pozwanego k. 389 – 392, zeznania świadka R. F. k. 87 – 89 akt. Znaleźli na forum opinie pozytywne o powodowej firmie, lecz również zdarzały się opinie osób niezadowolonych – dowód zeznania pozwanego i świadka R. F.. Pomimo znalezienia nieprzychylnych opinii o firmie powodowej w Internecie pozwany zdecydował się na zawarcie umowy z powodem. W tym celu wraz z ojcem przyjechał do K. i zawarł umowę w dniu 2 kwietnia 2014 roku. Pozwany nie zakwestionował postanowień dotyczących kar umownych przed podpisaniem umowy, nie kwestionował innych treści zawartych w umowie przygotowanej przez powoda, pomimo iż miał do tego równorzędne prawo i w sytuacji gdyby je zakwestionował wówczas powód prowadziłby negocjacje, gdyż powód przewidywał ewentualną możliwość zmiany umowy po konsultacji – zeznania M. M. k. 86 akt. Ponieważ pozwany nie wnosił zastrzeżeń do treści umowy, została ona przez strony podpisana. Kilka dni później powód i jego ojciec znaleźli w Internecie niepochlebne informacje o powodowej firmie. Pozostawili na forum swój numer telefonu celem zasięgnięcia informacji i wówczas otrzymali informacje niepochlebne o powodowej firmie że nie wywiązuje się terminowo ze swoich obowiązków płatniczych, że swoim zachowaniem nierzetelnym doprowadziła do bankrutstwa kontrahentów – zeznania pozwanego k. 389 – 392, R. F. k. 87 – 89, W. D. k. 86 – 87, K. J. k. 182. Po zapoznaniu się z informacjami telefonicznymi otrzymywanymi od osób niezadowolonych z postępowania wobec nich przez powoda pozwany i jego ojciec postanowili nie wykonywać zawartej umowy z obawy iż powód nie będzie wywiązywał się rzetelnie z zawartej umowy, co mogłoby doprowadzić pozwanego do bankrutstwa – zeznania J. F. k. 389 – 392, zeznania R. F. k. 87 – 89 akt.

Adwokat pozwanego w dniu 29 kwietnia 2014 roku w imieniu pozwanego złożył na piśmie powodowi oświadczenie o uchyleniu się pozwanego od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu polegającym na akceptacji i podpisaniu umowy z powodem. Błąd miał być wywołany przez powoda podstępnie, gdyż pozwany przed podpisaniem umowy zapoznał się z opiniami o powodowej spółce i były one pochlebne. Później pozwany znalazł opinie o powodzie bardzo złe, lecz były one usuwane przez administratora portalu. Zdaniem pozwanego został przez to wprowadzony w błąd, a jego zdaniem usuwanie niepochlebnych informacji o powodzie następowało z udziałem powoda i doprowadziło to do zawarcia umowy przez pozwanego pod wpływem błędu gdyż kierował się pochlebnymi informacjami o powodzie które znalazł w Internecie. Wobec powyższego powód stoi na stanowisku iż został wprowadzony przez powoda podstępnie w błąd, co pozwala mu się uchylić od skutków prawnych swojego oświadczenia woli – dowód oświadczenia podpisanego przez pełnomocnika powoda o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli k. 41 akt. Powód nie wyraził zgody na odstąpienie od umowy pozwanego o czym poinformował go pisemnie 14 maja 2014 roku – k. 42 akt. Ponieważ pozwany nie przystąpił do wykonania umowy powód pismami z dnia 18 lipca 2014 roku oraz 29 lipca 2014 roku wezwał pozwanego do złożenia wyjaśnień o przyczynie nie wykonywania umowy i wezwał do jej realizacji – dowód k. 13 akt, 14 akt. Ponieważ pozwany nie przystąpił do realizacji umowy powód pismem z dnia 31 lipca 2014 roku wypowiedział jemu umowę – dowód k. 15 akt i obciążył pozwanego karą umowną na podstawie § 10 ust 4 w wysokości 5 000 euro z powodu rozwiązania umowy przez zleceniodawcę z powodu okoliczności za które odpowiedzialność ponosi pozwany – dowód k. 15 – 17 akt. Termin zapłaty kary umownej upływał w dniu 19 lipca 2014 roku – dowód k. 17 – 17V akt. Ponieważ pozwany nie zapłacił kary umownej powód skierował sprawę do Sądu. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o częściowe zeznania pozwanego, oraz świadka R. F., zeznań świadków M. M., W. D., K. J. oraz załączonych do akt dokumentów.

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanego i jego ojca R. F. w części w której zeznali iż zostali przed zawarciem umowy wprowadzeni w błąd przez powoda co do tego że powód jest firmą rzetelną. Jak wynika z zeznań pozwanego oraz R. F. przed zawarciem umowy sprawdzali informacje o powodowej firmie w Internecie. Znaleźli tam informacje zarówno pozytywne o powodzie, lecz również zdarzały się opinie negatywne – zeznania R. F. k. 88 akt, pozwanego 00:09:43, k. 390. Pozwany wiedział z przekazu swojego ojca że o powodowej firmie zamieszczone były negatywne opinie jeszcze

przed podpisaniem umowy. Informacje te jednak w tamtym okresie czasu nie wpłynęły na pozwanego, aby nie zawierać umowy z powodem. Dopiero po podpisaniu umowy pozwany zmienił w tym zakresie swoje zdanie. Pozwany nawiązał kontakt z osobami, które nie były zadowolone ze współpracy z powodem i pod wpływem prowadzonych z nimi rozmów postanowił nie wykonywać umowy. Brak jest dowodów aby negatywne opinie były natychmiast usuwane na skutek działań powoda. Opinie są usuwane z portali internetowych, kiedy ich treść sprzeczna jest z regulaminem portalu. Internet jest źródłem informacji, które powinny podlegać weryfikacji poprzez ich sprawdzenie. Skoro pozwany wiedział o wpisach negatywnych o powodzie przed podpisaniem umowy, a to wynika z jego zeznań oraz jego ojca, to skoro te informacje były tak istotne w procesie decyzyjnym to pozwany nie powinien był zawierać umowy, tylko sprawdzić te informacje tak jak uczynił to po podpisaniu umowy. Z zeznań pozwanego wynika k. 390 00:09:43, że tato powiedział iż zawsze znajdzie się niezadowolony klient. Dopiero po zawarciu umowy pozwany zmienił zdanie, pod wpływem rozmów przeprowadzonych telefonicznie z niezadowolonymi klientami powoda. W ocenie Sądu takie podejście pozwanego do zawierania umowy świadczy o jego braku ostrożności i profesjonalizmu. Jednocześnie pozwany nie przedstawił żadnego dowodu iż nieprzychylnie opinie o powodzie były usuwane przez powoda celem wprowadzenia w błąd kontrahentów. Świadek W. D. niezadowolony ze współpracy z powodem zeznał, iż na forum internetowym znajdował o powodzie opinie zarówno dobre i złe. Złe były szybko usuwane, pomimo tego podpisał umowę z powodem. Pozwany będąc przedsiębiorcą musi zachować szczególną ostrożność i wnikliwość zawierając umowy, winien negocjować ich treść, aby nie doprowadzić do zawarcia umowy niekorzystnej dla siebie. Pozwany wiedząc iż były osoby niezadowolone ze współpracy z powodem, tym bardziej powinien był ostrożnie zawierać umowę, a przed jego podpisaniem skonsultować ją z prawnikiem. Pozwany uczynił to dopiero po zawarciu umowy. Sąd dał wiarę zeznaniom świadka M. M., W. D. i K. J.. Zeznania te są spójne, logiczne. Z zeznań W. D. i K. J. wynika iż mieli zastrzeżenia co do współpracy z powodem, co do jego wywiązywania się z umowy, w następstwie czego prowadzili z powodem spór sądowy. Świadek M. M. pracownik powoda potwierdziła, że są zarówno kontrahenci zadowoleni ze współpracy jak i niezadowoleni i stąd też różne opinie o powodzie. Świadek zeznała iż zawsze zawierane umowy mogą być negocjowane przez strony.

Mając powyższe na uwadze Sąd zważył co następuje. Strony łączyła umowa o świadczenie usług transportowych. Zgodnie z zawartą umową pozwany zobowiązał się do nieprzerwanego świadczenia usług na rzecz powoda w okresie od 20 maja 2014 roku do 19 maja 2015 roku. Strony w zawartej umowie stosownie do treści art. 353¹ k.c. ułożyły w umowie wzajemne prawa i obowiązki – określiły sposób realizacji wynagrodzenia oraz określiły kary umowne za niezrealizowanie umowy - § 10 umowy. Stosownie do § 10 ust 4 strony postanowiły iż w przypadku rozwiązania umowy przez zleceniodawcę lub przewoźnika z powodu okoliczności za które odpowiedzialność ponosi przewoźnik zleceniodawcy przysługuje prawo do nałożenia na przewoźnika kary umownej w wysokości 5 000 euro. Okolicznością bezsporną jest iż pozwany pomimo zawarcia umowy nie przystąpił do jej realizacji, na skutek czego powód w oparciu o § 10 ust 4 umowy rozwiązał umowę i obciążył pozwanego karą umowną w wysokości 5000 euro. W ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie podniesiony przez pełnomocnika pozwanego zarzut odstąpienia od umowy na skutek błędu pozwanego wywołanego podstępem przez powoda. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie takiej tezy. Stosownie do treści art. 84k.c. w razie błędu co do treści czynności procesowej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tą osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć. Można powoływać się na błąd uzasadniający przypuszczenie że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie nie złożyłby oświadczenia tej treści – art. 84 § 2 k.c. Jak wynika z zebranego materiału w sprawie pozwany przed zawarciem umowy sprawdził w Internecie informacje o powodzie. Znalazł tam informacje pozytywne, lecz również informacje niepochlebne, po czym zawarł umowę z powodem. Pozwany podpisał umowę nie negocjując warunków zawartych w treści umowy przygotowanej przez powoda, akceptując je. Nie wnosił zastrzeżeń co do zapisów o karach umownych pomimo iż miał prawo do negocjowania również w tym zakresie z powodem. Nastęstwem postawy i zachowania pozwanego było zawarcie umowy zgodnej z załączonym egzemplarzem przez powoda do akt k. 9 – 12 akt. Pozwany nie wykazał aby powód wywołał błąd u niego co do jego osoby – k. 41 akt. W szczególności nie wykazał aby w Internecie powód zamieszczał pochlebne informacje o sobie, usuwając i nie dopuszczając do zamieszczenia opinii złych dotyczących powoda. W kodeksie cywilnym nie ma definicji legalnej

podstępu, a zatem jak wskazuje Sąd Najwyższy należy się kierować potocznym znaczeniem tego pojęcia. Sąd Najwyższy wskazuje również że działanie podstępne polega na świadomym wywołaniu u drugiej osoby mylnego wyobrażenia o rzeczywistym stanie rzeczy, po to aby skłonić ją do dokonania określonej czynności prawnej. W niniejszej sprawie brak jest na tą okoliczność dowodów. To pozwany zgłosił się do powoda z inicjatywą zawarcia umowy i zawarł ją zgodnie z treścią umowy załączonej do akt. Pozwany zawierając umowę miał świadomość że będzie ją realizował przez rok na warunkach przez siebie zaproponowanych. Nie może stanowić podstawy do uchylenia się od obowiązków realizacji umowy zmiana zdania pozwanego dokonana po zawarciu umowy na skutek informacji o problemach niektórych kontrahentów powoda z realizacją zawartych umów. Pozwany zawierając umowę również miał świadomość ryzyka wynikającego z realizacji umowy. Ryzyko sporów co do realizacji umów są nierozłącznie związane z obrotem gospodarczym, co jest rzeczą oczywistą, dlatego każda ze stron przed zawarciem umowy powinna wnikliwie rozważyć celowość zawierania umowy, gdyż ewentualne spory powstałe w trakcie jej realizacji są rzeczą oczywistą iż mogą powstać niezależnie od opinii o kontrahencie zawartej w Internecie. W ocenie Sądu brak jest podstaw do przyjęcia tezy pozwanego iż zawarł on umowę pod wpływem błędu podstępnie wywołanego przez powoda.

Jednak w ocenie Sądu zachodzą przesłanki do miarkowania kary umownej wobec pozwanego. Pozwany zawierając umowę miał zaledwie 20 lat i rozpoczynał działalność gospodarczą. Zawierając umowę jako przedsiębiorca nie miał jeszcze doświadczenia w zakresie zawierania umów gospodarczych. Nie przeprowadził wnikliwej analizy treści zawieranej umowy. Stosownie do treści art. 484 § 1 k.c. w razie niewykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycieli w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość szkody. Stosownie do § 2 jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej, to samo dotyczy gdy kara umowna jest rażąco wygórowana. W ocenie Sądu zastrzeżona w umowie stron kara umowna w wysokości 5 000 euro jest rażąco wygórowana. Miarkowanie kary umownej możliwe jest także wówczas gdy kara jest rażąco wygórowana np. w porównaniu z poniesioną przez wierzyciela szkodą – wyrok Sądu Najwyższego z 20 maja 1980 roku I CR 229/80. Pogląd wyrażony w orzeczeniu Sądu Najwyższego podziela Sąd orzekający w niniejszej sprawie. Powód nie wykazał wysokości poniesionej szkody, ani że poniósł szkodę w związku z odstąpieniem przez pozwanego od umowy. Wprawdzie brak szkody nie zwalnia od obowiązku zapłaty kary umownej – uchwała 7 Sędziów z 6 listopada 2003 roku III CZP 61/03 to w ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę stanowi przesłankę do jej miarkowania. Mając powyższe na uwadze Sąd uznał iż karę umowną należy obniżyć z kwoty 5 000 euro równowarte kwocie 20 758,50 zł do kwoty 5 000,00 zł i mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku. O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z art. 100 k.p.c.